

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

УДК 351.746.1

DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2020.5/13>

Кукін І.В.

Державна прикордонна служба України

РЕЛІГІЯ ТА ВІРА ЯК ФАКТОРИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ОСОБИСТОСТІ У СФЕРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

У статті розглянуті основні фактори впливу релігії та віри на стан інформаційної безпеки особистості у сфері національної безпеки держави. Розглянуто їх вплив на формування моделей державно-конфесійних відносин залежно від способу організації в державі верховної влади.

Зазначено, що демократії та теократії мають певні відмінності щодо використання механізмів публічного управління. У демократичних країнах їх перелік обмежений мотиваційним, правовим та механізмом двобічного симетричного діалогу із громадянським суспільством.

Наведені основні структурні елементи релігійного життя у суспільстві, найбільш суттєві для галузі публічного управління ознаки релігійних норм, поширені тлумачення та визначення термінів «релігія» та «віра».

Акцентовано увагу на наявних у галузі публічного управління проблемах інформаційно-аналітичного забезпечення та недоліках методологічного характеру. Зазначено, що вони можуть впливати на прийняття управлінських рішень через суб'єктивно-залежні уявлення людини про майбутні результати управлінської діяльності. З іншого боку, вони зумовлюють необхідність поєднання у суспільстві наукових знань, віри, науки і релігії.

Наведені актуальні для сучасного суспільства релігійні уявлення про добро і зло. На фоні демократичних цінностей сучасного суспільства показані наявні протиріччя у низці релігійних догм.

Підкреслено, що віра у сучасному суспільстві може проявлятися як невід'ємний елемент релігії, так і окремий суб'єктивно залежний фактор процесу прийняття управлінських рішень. Вона може істотно впливати на ставлення людини до певних об'єктивно існуючих фактів.

Зазначено, що на сучасному етапі розвитку публічного управління органам державної влади та місцевого самоврядування неможливо відмовитись від співпраці з релігійними організаціями. Зважаючи на зв'язок релігії та віри зі станом інформаційної безпеки особистості у сфері національної безпеки держави, необхідна конкретизація видів відповідальності за порушення законодавства України про свободу совісті та релігійні організації.

Ключові слова: інформаційна безпека особистості, релігія, віра, механізм забезпечення національної безпеки, функції релігії, механізми публічного управління.

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Релігійні організації в Україні залишаються поза межами державного і політичного впливу. Разом із тим вони становлять частину громадянського суспільства та продовжують впливати на забезпечення стабільності та правопорядку в державі. У складних умовах обстановки багато людей, особливо коли вони перебувають у складних життєвих ситуаціях або на грані виживання, звертаються за допомогою до Бога. Не випадково в Україні починаючи з 2014 року розпочато створення інституту капеланів у військових частинах.

Крім цього, вплив нових політичних, економічних, соціальних та інших факторів може суттєво обмежувати практичну придатність раніше опрацьованих та апробованих методик оцінки та вибору кращих альтернатив. Суттєві зміни достовірності критеріїв оптимальності або ефективності в умовах істотної зміни внутрішнього та зовнішнього середовища органів державного управління, обмеження наявної інформації, брак часу на її обробку призводять до прийняття управлінських рішень на основі віри посадових осіб суб'єктів публічного управ-

ління у можливість досягнення вибраним шляхом необхідних результатів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми інтегрованого управління кордонами досліджувались А. Арістовою, О. Бортніковою, О. Борділовською, Е. Гаузером, О. Грінером, М. Кіном, П. Ковалівим, О. Корнієвським, В. Луценком, С. Оніщуком, П. Петровським, Ю. Решетниковим, Д. Саттером, О. Степановим, Г. Щокіним та іншими дослідниками. Разом із тим вплив релігії та віри на стан забезпечення національної безпеки залишається не досить дослідженим.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є розгляд релігії та віри як факторів інформаційної безпеки особистості у сфері національної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Сучасними дослідниками механізм забезпечення національної безпеки розглядається, по-перше, як сукупність нормативного (матеріального і процесуального) й інституційного (державного і недержавного) елементів; по-друге, як процес спільної діяльності державних інститутів та структур громадянського суспільства [1, с. 418].

Моделі державно-конфесійних відносин поділяються на: ідентифікаційну; коопераційну; сепараційну [2, с. 24]. Відповідно до чинного законодавства релігійні організації в Україні не можуть виконувати функції держави, брати участь у діяльності політичних партій; висувати кандидатів до органів державної влади. Разом із тим вони можуть брати участь у громадському житті, використанні засобів масової інформації тощо [3].

Залежно від способу організації верховної влади релігійна організація може бути недержавною громадянською організацією (наприклад, у демократичних державах) або державним органом (в умовах теократії). Зазначені особливості впливають на можливості держави використовувати відповідні механізми публічного управління у сфері релігійного життя. Зокрема, теократичні держави майже не обмежені вибором механізмів публічного управління. У демократичних країнах їх перелік обмежений мотиваційним, правовим та механізмом двобічного симетричного діалогу із громадянським суспільством.

Особливості ставлення держави, її громадян та міжнародної спільноти до релігійних конфесій можуть створювати загрози та ризики національній безпеці. Тому не випадково Російська Федерація перешкоджала створенню Православної церкви України та наданню їй Вселенським Патріархом Варфоломієм Томосу про автокефалію.

Структурними елементами феномена релігійного життя вважаються: забезпечення солідар-

ності у суспільстві; формування колективного світогляду; впровадження певної символічної системи (єдності обрядів); релігійні інститути (сукупність засобів та способів задоволення певних потреб, надання допомоги людині у безнадійних ситуаціях); спільна людська діяльність під впливом релігійних, моральних, апріорних та інших факторів; вплив на суспільне життя; інтеграція певних соціальних груп [4, с. 91].

Найбільш суттєвими ознаками релігійних норм А. Арістова називає: домінуючий характер; претензію на уніфікацію різноманітних сфер людського життя; встановлення системи заборон; обмеження потреб людини та систематичне утримання від їх задоволення; виключне поширення норм на віруючих певної конфесії; встановлення специфічних засобів контролю і санкцій у разі порушення встановлених вимог; суперечність окремих норм з життєвим досвідом та здоровим глуздом [5, с. 37].

У загальному розумінні релігія – це «форма суспільної свідомості, що ґрунтується на вірі у Бога та надприродні сили» [6, с. 472]. В Енциклопедичному словнику Ф. Брокгауза та І. Єфрона під терміном «релігія» розуміється організоване поклоніння вищим силам, що передбачає віру в існування вищих сил, встановлення до них особливих відносин, що закріплюються відповідним культом. Розвиток релігії пов'язаний з удосконаленням у суспільних стосунках звичаїв, норм права, моральності. Разом із тим вона може руйнуватися втратою віри та свого внутрішнього благочестя [7, с. 540].

На думку Г. Щокіна, трансформації релігійних уявлень полягали у визначенні одного творця Всесвіту, пари, яка ототожнює Небо і Землю, вищого жіночого (Мати Земля) й згодом чоловічого божества (з настанням патріархату), божеств Сонця і Місяця (як правило, діти Неба і Землі), ієрархії богів (наслідок розподілу праці), зміна одних вищих істот на інші (поділ народів на кочівників, рибалок, землеробів тощо) [8, с. 374]. Вважається, що перші уявлення про необхідність поваги до будь-якої віри були сформульовані імператором Ашокою (близько 273–232 рр. до н.е.). На його думку, зневага до чужої віри спричиняє шкоду власній [9, с. 32].

Релігія як сфера суспільного життя включає: різновид суспільної свідомості; задоволення потреб та інтересів людей здійсненням духовної діяльності; релігійні відносини; суспільні інститути, які створюють люди для задоволення своїх релігійних потреб [10, с. 100].

На думку О. Грінера, термін «релігія» отожднюється із: формою суспільної свідомості; частиною духовної культури суспільства; вірою в існування надприродних сил; засобом існування людини; компонентом структури суспільства. Місце релігії у суспільному житті, ставлення до неї виробляється кожною державою окремо. Як приклад, у демократичних суспільствах впроваджується плюралізм релігійних конфесій, рівність перед законом релігійних організацій та їх членів, свобода сповідання будь-яких релігій [1, с. 617].

Релігії становлять основу духовних, політичних і виробничих цінностей, залишаються регуляторами людської діяльності та розвитку суспільства. Так, із стародавніх письмових джерел відомо про існування суперництва між жерцями та правителями шумерів. Унаслідок повстання в Єгипті знаті проти жерців приблизно з 2400 року до н. е. відбувся розпад держави на декілька ворогуючих країн [8, с. 227].

В історії людства також мали місце чисельні спроби підтримання релігії терором та релігійними війнами. Разом із тим у довгостроковій перспективі релігійна експансія майже не дозволяла агресору розширювати свою територію [7, с. 542].

На рубежі XVIII – XIX століть під час перебування в іспанських колоніях (острові Тенеріфе та Східній Венесуелі) О. Гумбольдт зробив висновок, що: наближення людини до осередків культури збагачує її духовне життя; корінне населення зазначених територій ставить культ природи та її сили вище за поширену вихідцями з Європи релігію; ізоляція та суворий клімат знищують ознаки цивілізації; культурна людина суттєво відрізняється за своїм сприйняттям добра і зла [11, с. 328].

Невід'ємним складником релігії вважається віра. В енциклопедичному словнику Ф. Брокгауза та І. Єфрона зазначений термін тлумачиться як визнання істини без використання формально логічних доказів, емпіричних та логічних підстав. Віра відображає ставлення людини до: Бога; інших людей; світу; предмета діяльності. Вона стає необхідною у ході конкретної діяльності людини [7, с. 540; 12, с. 641]. Слово «віра» також може тлумачитись як: упевненість; почуття правоти; визнання існування Бога; релігійне вчення [6, с. 110].

У суспільно корисній діяльності під терміном «віра» розуміється сприйняття фактів або тверджень достовірними без будь-якого логічного обґрунтування, що суттєво впливає на поведінку і діяльність людини. Сучасні дослідники поділяють віру на: релігійну (певні догми, що не потребують доказів); світську (переконання,

що ґрунтуються на об'єктивних законах). Її сила перевищує аргументацію логічних доказів і підтверджень об'єктивними фактами [13, с. 70].

Знання і віра, наука і релігія можуть вважатися відокремленими різновидами діяльності людини, які не виключають та взаємно доповнюють одна одну. Зазначене П. Ковалів пояснює тим, що для доказу існування електрону дослідник має з початку повірити в таку можливість [14, с. 7].

Також цікавою є думка Е. Гаузера про те, що, на відміну від віри, наука не спроможна зробити людину щасливою. Це він пов'язує з принципово різними результатами впливу віри та науки на моральні якості людини [14, с. 20].

Разом із тим в умовах обмеження необхідної інформації, часу для її аналізу, недосконалості наукових знань людина обмежено придатна сформувати свої переконання відповідно до об'єктивно існуючих законів розвитку соціальних систем. Це зумовлює необхідність відокремлення суб'єктивно залежного різновиду віри, що впливає на стан інформаційної безпеки особистості у сфері національної безпеки. На ранніх етапах розвитку суспільства фактор віри як можливість досягнення поставленої мети та результати попередньо накопиченого досвіду управлінської діяльності могли слугувати основними критеріями вибору кращого альтернативного рішення, але зазначений підхід без прогнозування логічними та іншими методами ймовірності виникнення небажаних негативних наслідків не гарантує досягнення поставлених цілей.

На думку С. Онішука та П. Петровського, релігія виконує: світоглядну (пояснення світу та місця людини в ньому); компенсаторну (знання суперечностей та стресів в уявному соціальному житті); комунікативну (засіб спілкування віруючих з Богом та між собою); регулятивну (вплив релігійних ідей на поведінку, думки та дії віруючих); легітимізаційну (можливість використання певними соціальними або політичними групами релігійних цінностей, норм та зразків поведінки для досягнення своїх цілей); інтегративну (забезпечення стабільності суспільства) функції, що показані на рис. 1. Це зумовлене притаманними їй усталеними протягом тривалого часу правилами поведінки, мораллю, звичаями, обрядами та певними правовими імперативами [15, с. 2].

Історія людства та публічного управління невід'ємно пов'язана з процесами зміни релігійно-етнічних парадигм [16, с. 24]. Так, Трипільська релігійна культура, на думку Г. Лозко, включала: круговорот Всесвіту; дуалізм та єдність пози-

Рис. 1. Основні функції релігії у суспільстві

тивного і негативного; триєдність світу (верхній, середній і нижній світи); чотири сторони світу та різні фази Місяця. Центральне місце відводилось Богині – Матері. Це, безумовно, знаходило своє відображення у структурі суспільства [17, с. 197].

У періодизації слов'янського язичества Б. Рибаків визначив чотири основні етапи: культ упирів і берегинь; культ Роду (аналог поширеного на Близькому Сході культу Осириса); культ Перуна (заступник дружинно-князівських кіл Київської Русі); приховане існування стародавніх вірувань разом з християнством (найбільш відома традиція – свято врожаю) [17, с. 201].

У індіанців Північної Америки були поширені уявлення про чотири сторони світу, землю, вогонь, повітря, воду. Проте вони не приділяли значення ієрархії богів та їх персоніфікації [8, с. 326].

В укладеному близько 2200 року до н. е. договорі між царем Еламу та аркадським правителем перелічено 37 богів (відповідно до їх ієрархії) [8, с. 310]. Міфічні династії Богів стародавнього Єгипту впорядковані за періодами їх правління: Птах, Ра, Шу, Геб, Осирис, Сет, Гор, Тот, Маат, Анубіс-Гор (Арес) [17, с. 449].

Перша спроба введення монотеїзму приписується фараону Аменхотепу III (Ехнатон, початок XIV – друга половина XIII століття до н. е.). Єдиним Богом усього Єгипту він оголосив Атона (диск сонця). Зазначена ідея могла бути запозичена у хетів, які головним вважали Бога сонця – Естана [17, с. 461]. У давньоіндійській релігії також згадується солярне божество – Савітар [16, с. 392].

Натепер найбільш поширеними релігіями вважаються: іудаїзм; індуїзм; християнство; іслам. На відміну від інших релігійних конфесій, основні догмати індуїзму виглядають унікальними: переселення душі в нове тіло після смерті (сансара); покарання умовами майбутнього життя за скоєні в минулому негативні вчинки (карма); можливість прояву Бога в різних формах та обра-

зах [18, с. 23]). Разом із тим вважаємо, що такий підхід є певною інтерпретацією ідеї переселення душі після смерті в пекло або рай залежно від сукупності скоєних під час життя на Землі вчинків. Різноманітність форм і образів надприродної сили в іудаїзмі, християнстві та ісламі також проявляється через визнання єдиного творця Всесвіту, його сина і пророків. Наявність передумов соціальних конфліктів пояснюється недосконалістю людини, яка, на відміну від Бога, вимушена поєднувати у собі матеріальні (забезпечують існування тіла) та духовні (пов'язані з існуванням душі) властивості. Необхідність встановлення певної ієрархії у суспільстві пояснюється необхідністю попередження конфліктів у суспільстві.

Наявність спільних джерел у розвитку основних релігійних конфесій підтверджується окремими текстами. Так, Старим Заповітом у християн називається загально визнана іудаїзмом і християнством перша за часом створення частина Біблії. Вона складається з пам'яток давньоєврейської літератури XII–II століть до н. е. Окремі сучасні дослідники також виявляють у них апозичення з більш ранньої шумеро-аккадської міфології [17, с. 43].

Окремі рекомендації стародавніх релігійних текстів досі не втрачають актуальності в галузі публічного управління. Так, у трактаті Артхашастра поряд з іншим розглядаються питання: випробування чесності напередодні призначення міністрів; встановлення правил послам та обов'язків царям і їх охорони; випробування чиновників і боротьби з корупцією; судочинства та ведення слідства; необхідності підтримання громадського порядку; засад зовнішньої політики, правил ведення війни, причин занепаду, жадібності та ворожнечі держав; пороків населення та чиновників; воєнних хитрощів та мотивації війська; таємниць ведення війни, омани супротивників тощо [16, с. 480].

До основних заповідей буддизму як течії індуїзму належать: не шкодити живим істотам; не брати нічого без згоди власника; не порушувати подружню вірність; утримуватись від брехні, алкоголю, наркотиків; відмовитись від обжерства тощо [16, с. 531].

Свідчення того, що не всі люди чесні, можна знайти і в Корані. Зокрема, в ньому містяться поради: не грати в азартні ігри (призводять до ворожнечі, розточення майна) [19, с. 47]; брати свідків під час укладання договорів [19, с. 64]; не слідувати за тим, про що немає знань [19, с. 335]; дотримуватись мир на терезах [19, с. 335]; не спокушатися на майно сироти [19, с. 335]. Також забороняється брати своїх родичів помічниками [19, с. 225].

Погані вчинки у Корані розподіляються на великі (гидливість) та малі (утиск) [19, с. 87]. Аналогічна градація протиправних вчинків притаманна сучасному законодавству України, в якому відрізняються злочини (передбачають кримінальну відповідальність) та інші правопорушення (мають наслідком адміністративну, дисциплінарну, цивільну відповідальність).

Поряд з позитивними рекомендаціями Коран містить низку атавізмів, зокрема: помста (загибель армії фараона у морі) [19, с. 196]; залякування (відсікання рук злодіям) [19, с. 137]; гендерна дискримінація (чоловіки стоять над жінками) [19, с. 105]; звинувачення іудеїв у лихварстві та викривленні на свою користь перебігу подій щодо сходу мусульман з Єгипту [19, с. 137]; нетерпіння до прихильників іншої віри [19, с. 714].

Прояви моральної та духовної деградації суспільства, втрата уявлень людей про добро та зло негативно впливають на стан національної безпеки будь-якої держави. З огляду на це релігійні організації залишаються суб'єктами впливу на суспільство, його морально-етичні, культурні, історичні, інтелектуальні та матеріальні цінності. Релігійно-конфесійні чинники, так само як політичні, економічні та національно-мовні, можуть спричиняти соціальні конфлікти [20, с. 2].

На думку Д. Саттера, побудова СРСР на принципах атеїзму призвела до наділення партійної еліти атрибутами Бога. Прагнення на свій розсуд творити історію перетворило життя радянських людей на маскарад, імітацію ефективності

та доцільності заснованої на безумовній вірі комуністичної ідеології. Це призвело до деградації демократичних інститутів суспільства, парламенту, органів суду, профспілок, засобів масового інформування. Відмова від віри у Бога призвела до визнання ідеології смислом життя, відмови від моралі в угоду підтримання ідеї класової боротьби [21, с. 39].

Висновки. Отже, на сучасному етапі розвитку публічного управління органам державної влади та місцевого самоврядування неможливо відмовитись від співпраці з релігійними організаціями за умови їх участі у формуванні в соціумі позитивних уявлень про світ, забезпеченні гармонічного існування людини в природному та соціальному середовищах. Зважаючи на зв'язок сфери релігійного життя зі станом забезпечення національної безпеки, законодавцю доцільно встановити конкретні види відповідальності за порушення Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації».

Також органам державної влади доцільно враховувати та сприяти позитивним трансформаціям релігійних ідей, що зумовлюються розвитком науки та перспективою заміни поняття надприродної істоти сукупністю об'єктивних та незалежних від суб'єктивних уявлень людини законів Всесвіту.

У суспільстві віра може проявлятися як невід'ємний елемент релігії, так і окремий суб'єктивно залежний фактор процесу прийняття управлінських рішень. Вона може істотно впливати на ставлення людини до фактів або тверджень, які неможливо перевірити унаслідок обмеження інформації (за кількістю та якістю), браку часу, відсутності науково обґрунтованих методик та попередньо отриманого досвіду. Віра як упевненість у позитивних результатах і мотивації діяльності людей залишається вагомим чинником інформаційної безпеки особистості у сфері національної безпеки. В умовах суттєвої зміни зовнішнього та внутрішнього середовища потребується використання в публічному управлінні логічних, економічних та інших методів прогнозування негативних та позитивних наслідків альтернативних управлінських рішень.

Напрямом подальших досліджень може бути визначення засад державної політики у сфері свободи совісті й релігії.

Список літератури:

1. Енциклопедичний словник з державного управління / Уклад. : Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін. ; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
2. Решетніков Ю. Організаційно-інституційне забезпечення державно-конфесійних відносин: вітчизняний та закордонний досвід. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 1 (20). С. 23–35.

3. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23.04.1991 № 987-ХІІ. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/987-12#Text>.
4. Бортнікова О.Г. Методологічний конструкт дослідження функціонування релігії в соціумі. *Вісник НАДУ при Президентові України*. 2014. № 4. С. 88–98.
5. Арістова А.В. Феномен релігійної девіації: теоретичні нариси. Київ : Інтерсервіс, 2017. 182 с.
6. Яковлева А.М., Афонська Т.М. Сучасний тлумачний словник української мови. Харків : Торсінг Плюс, 2008. 672 с.
7. Энциклопедический словарь / Изд. Ф.А. Брокгауз, И.А. Ефрон. Санкт-Петербург : Типография Акционерного общества «Издательское дело», 1899. Т. 26а. С. 540–544.
8. Щокін Г. Людство і віра : навчально-методичний посібник. У 3 т. Київ : МАУП, 2002. Т. 1. 576 с.
9. Берділовська О.А. Індія і Пакистан: інтелектуальна історія розлучення. Київ : Інститут сходознавства, 2018. 292 с.
10. Луценко В.В. Сфера релігії як об'єкт державної політики: специфіка управлінського впливу держави. *Вісник НАДУ при Президентові України*. 2017. № 1. С. 97–103.
11. Гумбольдт А. Путешествие в равноденственные области Нового Света в 1799–1804 гг. Остров Тенерифе и Восточная Венесуэла. / Пер. с фр. Т.Л. Ровинских, В.И. Ровинских. Москва : Географгиз, 1963. 502 с.
12. Энциклопедический словарь / Изд. Ф.А. Брокгауз, И.А. Ефрон. Санкт-Петербург : Типо-Литография И.А. Ефрона, 1892. Т. 7а. С. 641.
13. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О.М. Степанов. Київ : Академвидав, 2006. 424 с.
14. Ковалів П. Віра й наука. Вінніпег : The Christian Press, 1962. 32 с.
15. Оніщук С.В., Петровський П.М. Соціокультурне значення церкви для сучасних демократичних трансформацій в Україні. *Теорія та практика державного управління*. 2016. № 1 (52). С. 1–7.
16. Щокін Г. Людство і віра : навчально-методичний посібник. У 4 т. Київ : Персонал, 2008. Т. 3. 576 с.
17. Щокін Г. Людство і віра : навчально-методичний посібник. У 4 т. Київ : МАУП, 2005. Т. 2. 640 с.
18. Кин М. Религии мира. Харьков : б.в., 2005. 240 с.
19. Коран. Дніпропетровськ : Середняк Т.К., 2015. 760 с.
20. Корнієвський О.А. Релігійні організації у системі забезпечення національної безпеки України. *Теорія та практика державного управління*. 2009. Вип. 3 (26). С. 1–8.
21. Саттер Д. Век безумия. Распад и падение Советского Союза / Пер. Б. Кипниса. Киев : Дух і літера, 2017. 560 с.

Kukin I.V. RELIGION AND FAITH AS FACTORS OF THE INDIVIDUAL INFORMATION SECURITY IN THE FIELD OF THE STATE NATIONAL SECURITY

The article considers the main factors of religion influence and faith on the individual information security in the field of national security. Their influences on the state-confessional relations models' formation are depending on the way of the supreme power organization in the state.

It is noted that democracies and theocracies have some differences in the use of public administration mechanisms. In democracies, their list is limited by the motivational, legal and mechanism of bilateral symmetrical dialogue with civil society.

It included the main structural religious life elements in society, the most essential for the field of public administration signs of religious norms, common interpretations and the terms definitions such as "religion" and "faith".

Emphasis is placed on the existing in the field of public administration problems of information and analytical support and shortcomings of a methodological nature. It is noted that they can influence management decisions through subjectively dependent ideas about the future results of management. On the other hand, they necessitate a combination of scientific knowledge, faith, science and religion in society.

Religious ideas about good and evil relevant to modern society are given. Against the background of modern society democratic values, the existing contradictions in a number of religious dogmas are shown.

It is emphasized that faith in modern society can be manifested as an integral element of religion, as well as a separate subjectively dependent factor in the decision-making process. It can significantly affect a person's attitude to certain objectively existing facts.

It is noted that at the present stage of public administration development it is impossible to refuse from public authorities and local government's cooperation with religious organizations. Given the connection between religion and faith with the individual information security in the field of national security of the state, it is necessary to specify the types of liability for violations of Ukrainian legislation on conscience freedom and religious organizations.

Key words: individual information security, religion, faith, mechanism of national security, religion functions, mechanisms of public administration.